

ISSN 1998-7927(print) ISSN 2664-6498 (online)

DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2026-302-4-48-52>

УДК 352.075

КОМПАРАТИВНО-ДЕКОМПОЗИЦІЙНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА»

Ковтун О.А., Прокопенко Д.О.

COMPARATIVE AND DECOMPOSITION ANALYSIS OF THE CONCEPT OF “ECONOMIC POTENTIAL OF AN ENTERPRISE”

Kovtun O.A., Prokopenko D.O.

На сучасному етапі розвитку вітчизняної економіки особливого значення набуває ефективне використання ресурсів і можливостей підприємства. Однією з ключових категорій, яка відображає здатність підприємств до стійкого розвитку та адаптації до змін, є їх економічний потенціал.

Економічний потенціал є основою, базовою характеристикою діяльності підприємства, що визначає і забезпечує стан його розвитку та перспективи до зростання. Серед науковців відсутня одностайна думка щодо визначення економічного потенціалу, що актуалізує дане дослідження.

Оскільки це поняття є комплексним і трактується по-різному, його уточнення має важливе теоретичне й практичне значення.

Метою статті є проведення компаративно-декомпозиційного аналізу поняття «економічний потенціал підприємства» та уточнення його сутності.

Переважає більшість науковців розглядають економічний потенціал підприємства як сукупність ресурсів, можливостей і здатностей підприємства, які можуть бути мобілізовані для досягнення визначених цілей. Водночас, окремі дослідники акцентують увагу на його динамічному характері. Неоднозначним є розуміння структури економічного потенціалу, до якого, переважно, включають: виробничий, операційний, маркетинговий та інші функціональні потенціали. Дискусійним залишається питання щодо визначення місця фінансового потенціалу у структурі потенціалів підприємства через те, що частина науковців розглядає його як складову економічного потенціалу. У статті досліджено сутність економічного потенціалу підприємства у запропоновано його уточнене визначення: економічний потенціал

підприємства - це динамічна, комплексна система ресурсів, можливостей і здатностей підприємства, ефективне використання яких забезпечує його адаптивність до змін зовнішнього середовища, конкурентоспроможність і стійкий розвиток.

Таке визначення найбільш повно відображає сутність економічного потенціалу підприємства в сучасних умовах господарювання, адже ґрунтується на системному баченні та поєднанні ресурсного, функціонального і результативного підходів, враховує динаміку й вплив зовнішнього середовища, а також орієнтацію на досягнення стратегічних результатів.

Уточнення сутності економічного потенціалу підприємства необхідне для формування чіткого наукового визначення і удосконалення категорійно-понятійного апарату досліджень. Також, правильне розуміння сутності економічного потенціалу дозволяє здійснювати об'єктивну оцінку можливостей підприємства, структури його активів, підвищувати точність економічного аналізу та ефективність управління ресурсами, поліпшувати систему функціонування та управління.

Результати дослідження можуть бути використані в подальшому для комплексного оцінювання економічного потенціалу підприємств.

Ключові слова: економічний потенціал, підприємство, аналіз, ресурси, можливості, здатності.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку вітчизняної економіки особливого значення набуває ефективне використання ресурсів і можливостей підприємства. Однією з ключових категорій, яка відображає здатність

підприємств до стійкого розвитку та адаптації до змін, є їх економічний потенціал.

Отже, дослідження особливостей економічного потенціалу підприємств є актуальним науковим завданням, яке має теоретичну і практичну значущість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Економічний потенціал підприємств досліджували такі науковці як: Бондар О. А., Брюховецька Н. Ю., Булеєв І. П., Васьківська К. В., Галімук Ю. О., Глазунова О. О., Дараган А. В., Другова О. С., Житар М. О., Іваненко Л. В., Капінос О. М., Корнійчук Г. В., Короленко Р. В., Короленко С. М., Куліков П. М., Лозінська Л. Д., Повержук У.-Ю. М., Тимощук М. Р., Труніна І. М., Турило А. А., Турило А. М., Шкурпат О. Г., Ярова Л. С. та інші. Але відсутність сталого визначення економічного потенціалу підприємств обумовлює значущість подальших наукових розвідок.

Метою статті є проведення компаративно-декомпозиційного аналізу поняття «економічний потенціал підприємства» та уточнення його сутності. Для досягнення мети необхідно вирішити такі завдання:

– дослідити визначення поняття «економічний потенціал підприємства» у сучасній науковій економічній літературі;

– визначити економічну сутність і зміст категорії «економічний потенціал підприємства» та запропонувати поглиблене визначення поняття «економічний потенціал підприємства».

Методи дослідження: компаративно-декомпозиційний аналіз.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економічний потенціал є основною, базовою характеристикою діяльності підприємства, що визначає і забезпечує стан його розвитку та перспективи до зростання. Серед науковців відсутня одностайна думка щодо визначення економічного потенціалу. Проаналізуємо сутність понять «економічного потенціалу підприємства», сформульованих науковцями-економістами.

Так, Брюховецька Н. Ю., Булеєв І. П. і Іваненко Л. В. визначають економічний потенціал підприємства як запаси, засоби і джерела, які є наявними і можуть бути мобілізованими для досягнення певної мети, виконання виробничих програм і розв'язання існуючих проблем [2].

Васьківська К. В., Лозінська Л. Д. і Галімук Ю. О. економічний потенціал підприємства розглядають як його здатність і можливість

розвиватися відповідно до поставлених цілей, у певний момент часу, у визначеному напрямі нарощування конкурентних переваг [3].

Труніна І. М. і Глазунова О. О. визначають економічний потенціал як динамічну сукупність внутрішніх функціональних потенціалів та адаптаційних можливостей для здійснення виробничо-економічної діяльності та максимізації економічного ефекту в процесі реагування на виклики нестабільного бізнес-середовища [9].

Тимощук М. Р. вважає, що економічний потенціал – це економічні можливості, які можуть бути використані для забезпечення матеріальних потреб [8].

Турило А.М., Турило А.А., Короленко Р.В. і Короленко С.М. визначають економічний потенціал як можливості підприємства щодо оптимального формування і максимального використання економічних ресурсів, які є в наявності у певний момент часу (короткий період), з позиції забезпечення бажаних максимальних тактико-стратегічних вигід, цілей і результатів [10].

Повержук У.-Ю. М. під економічним потенціалом розуміє сукупність ресурсів і можливостей для реалізації максимально можливого обсягу виробництва, забезпечення розширеного відтворення та досягнення цілей діяльності підприємства на ринку, суспільних потреб і соціально-економічного прогресу суспільства [7, с. 27].

Брюховецька Н. Ю., Булеєв І. П. і Іваненко Л. В. під економічним потенціалом розуміють наявні запаси, засоби і джерела, які можуть бути мобілізовані для досягнення мети, виконання виробничої програми, розв'язання проблем [2].

Брюховецька Н. Ю., Булеєв І. П. і Іваненко Л. В., керуючись функціональним підходом, до структури економічного потенціалу відносять інші види потенціалів [2]:

- виробничий потенціал,
- операційний потенціал,
- маркетинговий потенціал,
- фінансовий потенціал.

Корнійчук Г. В. [6], Бондар О. А., Куліков П. М., Шкурпат О. Г. і Капінос О. М. [1], Житар М. О. і Ярова Л. С. [5] також вважають фінансовий потенціал частиною економічного потенціалу підприємства. Але переважна більшість науковців (і ми також) їх роз'єднують.

Тобто, багато авторів (Брюховецькою Н. Ю., Булеєвим І. П. і Іваненко Л. В.; Житар М. О. і Ярова Л. С.; Корнійчук Г. В.; Бондар О. А., Куліков П. М., Шкурпат О. Г. і Капінос О. М.

та інші) не виділяють фінансовий потенціал окремо, а розглядають його як складову економічного потенціалу.

Дараган А. В. і Другова О. С., навпаки, відзначають, що фінансовий потенціал підприємства є більш вузьким поняттям ніж економічний потенціал і визначають його як сукупність фінансових ресурсів і доходів підприємства за певних параметрів ресурсного і виробничого потенціалів та ринкової кон'юнктури [4].

Васьківська К. В., Лозінська Л. Д. і Галімух Ю. О. до структури економічного потенціалу підприємства крім різних видів потенціалів віднесли і стратегію [3]:

- виробничий потенціал,
- кадровий потенціал,
- інвестиційно-інноваційний потенціал,
- інформаційний потенціал,
- стратегія розвитку.

Вважаємо, що стратегія є продуктом управлінської діяльності, інструментом, як і механізм управління чи інноваційно-інвестиційні проєкти і не може бути складовою/різновидом потенціалу підприємства. Можливо ці автори просто склали узагальнену схему всього, що відноситься, на їх думку до економічного потенціалу підприємства. Ми таку позицію не поділяємо.

Висновки і перспективи дослідження.

Отже, переважна більшість науковців розглядають економічний потенціал підприємства як сукупність ресурсів, можливостей і здатностей підприємства, які можуть бути мобілізовані для досягнення визначених цілей. Водночас, окремі дослідники (Труніна І. М. і Глазунова О. О.) акцентують увагу на його динамічному характері.

Також, неоднозначним є розуміння структури економічного потенціалу, до якого, переважно, включають: виробничий, операційний, маркетинговий та інші функціональні потенціали.

Дискусійним залишається питання щодо визначення місця фінансового потенціалу у структурі потенціалів підприємства через те, що частина науковців розглядає його як складову економічного потенціалу. Ми розмежуємо ці види потенціалів.

Таким чином, враховуючи вищевикладене, пропонуємо під економічним потенціалом підприємства розуміти динамічну, комплексну систему ресурсів, можливостей і здатностей підприємства, ефективне використання яких забезпечує його адаптивність до змін

зовнішнього середовища, конкурентоспроможність і стійкий розвиток.

Таке визначення, на наш погляд, найбільш повно відображає сутність економічного потенціалу підприємства в сучасних умовах господарювання, адже ґрунтується на системному баченні та поєднанні ресурсного, функціонального і результативного підходів, враховує динаміку й вплив зовнішнього середовища, а також орієнтацію на досягнення стратегічних результатів.

Результати дослідження можуть бути використані в подальшому для комплексного оцінювання економічного потенціалу підприємств.

Л і т е р а т у р а

1. Бондар О. А., Куліков П. М., Шкуропат О. Г., Капінос О. М. Оцінка фінансового потенціалу підприємства // Економічний вісник. 2017. № 4. С. 161–165. URL: ev.nmu.org.ua (дата звернення: 04.02.2026).
2. Брюховецька Н. Ю., Булеєв І. П., Іваненко Л. В. Модель управління фінансовим потенціалом підприємства: функціональний підхід // Бізнес-Інформ. 2019. № 8. С. 129–135. URL: inas.nbuv.gov.ua (дата звернення: 04.02.2026).
3. Васьківська К. В., Лозінська Л. Д., Галімух Ю. О. Економічний потенціал підприємства в умовах змін: суть та характерні особливості // Ефективна економіка. 2020. № 5. URL: economy.nayka.com.ua (дата звернення: 04.02.2026).
4. Дараган А. В., Другова О. С. Фінансовий потенціал як економічна категорія // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. Вип. 4 (21). С. 190–194. URL: easterneurope-ebm.in.ua (дата звернення: 04.02.2026).
5. Житар М. О., Ярова Л. С. Елементи механізму підвищення ефективності фінансового потенціалу підприємства // Бізнес-Інформ. 2020. № 11. С. 347–355. URL: business-inform.net (дата звернення: 04.02.2026).
6. Корнійчук Г. В. Економічний зміст фінансового потенціалу підприємства // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. Вип. 7, ч. 2. С. 26–29.
7. Повержук У.-Ю. М. Формування та розвиток фінансово-економічного потенціалу підприємств в сучасних умовах господарювання : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Чернівці, 2018. 241 с. URL: card-file.ontu.edu.ua (дата звернення: 04.02.2026).
8. Тимощук М. Р. Фінансово-економічна складова потенціалу розвитку підприємства // Науковий вісник НЛТУ України. 2014. Вип. 24.10. С. 268–275. URL: nv.nltu.edu.ua (дата звернення: 04.02.2026).

9. Труніна І. М., Глазунова О. О. Теоретико-концептуальні засади фінансово-економічного потенціалу промислового підприємства // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія: Економічні науки. 2023. № 6. URL: repository.kpi.kharkov.ua (дата звернення: 04.02.2026).
10. Турило А. М., Турило А. А., Короленко Р. В., Короленко С. М. Фінансово-економічний та інноваційно-інвестиційний потенціал в аспекті стратегії розвитку підприємства // Вісник Криворізького національного університету. 2022. Вип. 55. С. 110–113.

References

1. Bondar O. A., Kulikov P. M., Shkuropat O. H., Kapinos O. M. Otsinka finansovoho potentsialu pidpriemstva // *Ekonomichnyi visnyk*. 2017. № 4. P. 161–165. URL: ev.nmu.org.ua (data zvernennia: 04.02.2026).
2. Briukhovetska N. Yu., Bulieiev I. P., Ivanenko L. V. Model upravlinnia finansovym potentsialom pidpriemstva: funktsionalnyi pidkhid // *BiznesInform*. 2019. № 8. P. 129–135. URL: jnas.nbuuv.gov.ua (data zvernennia: 04.02.2026).
3. Vaskivska K. V., Lozinska L. D., Halimuk Yu. O. Ekonomichnyi potentsial pidpriemstva v umovakh zmin: sut ta kharakterni osoblyvosti // *Efektivna ekonomika*. 2020. № 5. URL: economy.nayka.com.ua (data zvernennia: 04.02.2026).
4. Darahan A. V., Druhova O. S. Finansovyi potentsial yak ekonomichna katehoriia // *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*. 2019. Vol. 4, № 21. P. 190–194. URL: easterneurope-cbm.in.ua (data zvernennia: 04.02.2026).
5. Zhytar M. O., Yarova L. S. Elementy mekhanizmu pidvyschennia efektyvnosti finansovoho potentsialu pidpriemstva // *Biznes Inform*. 2020. № 11. P. 347–355. URL: business-inform.net (data zvernennia: 04.02.2026).
6. Korniiichuk H. V. Ekonomichnyi zmist finansovoho potentsialu pidpriemstva // *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*. 2016. № 7, ch. 2. P. 26–29.
7. Poverzhuk U.-Yu. M. *Formuvannia ta rozvytok finansovo-ekonomichnoho potentsialu pidpriemstv v suchasnykh umovakh hospodariuvannia*: dys. ... kand. ekon. nauk. Chernivtsi, 2018. URL: card-file.ontu.edu.ua (data zvernennia: 04.02.2026).
8. Tymoshchuk M. R. Finansovo-ekonomichna skladova potentsialu rozvytku pidpriemstva // *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*. 2014. Vol. 24, № 10. P. 268–275. URL: nv.nltu.edu.ua (data zvernennia: 04.02.2026).
9. Trunina I. M., Hlazunova O. O. Teoretyko-kontseptualni zasady finansovo-ekonomichnoho potentsialu promyslovoho pidpriemstva // *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu "KhPI". Serii: Ekonomichni nauky*. 2023. № 6. URL: repository.kpi.kharkov.ua (data zvernennia: 04.02.2026).
10. Turylo A. M., Turylo A. A., Korolenko R. V., Korolenko S. M. Finansovo-ekonomichnyi ta innovatsiino-investytsiinyi potentsial v aspekti stratehii rozvytku pidpriemstva // *Visnyk Kryvorizkoho natsionalnoho universytetu*. 2022. № 55. P. 110–113.

Kovtun O.A., Prokopenko D.O. Comparative decomposition analysis of the concept of "economic potential of an enterprise".

At the current stage of development of the domestic economy, the effective use of resources and capabilities of the enterprise is of particular importance. One of the key categories that reflects the ability of enterprises to sustainable development and adapt to changes is their economic potential.

The economic potential is a fundamental and core characteristic of enterprise activity, which determines and ensures the state of its development and its prospects for growth. There is no consensus among scholars regarding the definition of economic potential, which underscores the relevance of this study.

Since this concept is complex and interpreted in different ways, its clarification is of important theoretical and practical importance.

The aim of the article is to conduct a comparative and decomposition analysis of the concept of "economic potential of an enterprise" and to refine its essence.

The vast majority of scholars consider the economic potential of an enterprise as a set of resources, capabilities, and capacities that can be mobilized to achieve defined objectives. At the same time, some researchers emphasize its dynamic nature. The understanding of the structure of economic potential remains ambiguous, as it is generally considered to include production, operational, marketing, and other functional potentials. The issue of determining the place of financial potential within the structure of enterprise potentials remains debatable, as some scholars regard it as a component of economic potential.

The article examines the essence of the economic potential of an enterprise and proposes a refined definition: the economic potential of an enterprise is a dynamic and comprehensive system of resources, capabilities, and capacities, the effective use of which ensures its adaptability to changes in the external environment, competitiveness, and sustainable development.

This definition most fully reflects the essence of the economic potential of an enterprise under contemporary economic conditions, as it is based on a systemic approach and integrates resource-based, functional, and result-oriented perspectives, taking into account dynamics, the influence of the external environment, and a focus on achieving strategic outcomes.

Clarification of the essence of the economic potential of an enterprise is necessary for the formation

of a clear scientific definition and improvement of the categorical and conceptual apparatus of research. Also, a correct understanding of the essence of the economic potential allows for an objective assessment of the capabilities of the enterprise, the structure of its assets, to increase the accuracy of economic analysis and the efficiency of resource management, and to improve the system of functioning and management.

The results of the study can be used in further research for the comprehensive assessment of the economic potential of enterprises.

Keywords: *economic potential, enterprise, analysis, resources, capabilities, capacities.*

Ковтун Оксана Анатоліївна – доцент кафедри економіки, керівник школи майстерності «Сталий розвиток і майстерність фахівця XXI століття: освіта, економіка, антикризове лідерство» Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

ORCID ID - 0000-0002-9516-8628

Прокопенко Денис Олегович – аспірант кафедри бізнес-економіки та адміністрування, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка.

ORCID ID - 0009-0002-1470-9152

Дата першого надходження статті 24.02.2026.

Дата прийняття статті до друку після рецензування 25.03.2026.

Дата публікації 26.05.2026.

Стаття з відкритим доступом,
відповідно до умов ліцензії

[Creative Commons \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)